

duælet særlig derved. Ja, det er ganske rigtigt. Det staar at læse i Motiverne til Lovforslaget, at enkelte af de foreslaaede Bestemmelser have vaakt Betænelighed. Denne Betænelighed har jo faaet et bestemt Udtryk, idet nogle af Kommissionens Bestemmelser ere ændrede i dette Lovforslag. Der kan være forstellige andre Bestemmelser, hvor der har været nogen Betænelighed til Stede, og jeg skal senere ved Omtalen af Fagprøverne nævne, hvorfor Ministeren dog har taget den Stilling, som Tilfældet har været. Men i øvrigt vil jeg gentage en Bemærkning, som jeg har gjort tidligere — jeg gjorde den forleden ved et Lovforslag angaaende Valgbestemmelser i Kjøbenhavn — og det er den, at naar man har et Kommissionsarbejde for sig, der er gennemført som dette, vil Ministeren være noget tilbøjelig til at følge denne Kommission, naar dette ikke bestemte strider imod hans Overbevisning. Derfor betyder det, at der er nogle Bestemmelser i Lovforslaget, som ere forandrede fra Kommissionens Betænkning, at Ministeren ikke har kunnet finde det forsvaret at tage imod de Bestemmelser, som Kommissionen havde, og derfor har ændret dem; Tallet er jo ikke stort; en enkelt af dem skal jeg komme til at omtale lidt senere. I øvrigt kan det jo godt være, at Forholdet stiller sig saaledes, hvilket jo ikke er saa unaturligt, at Ministeren ved en selvstændig Behandling af Sagen maatte vilde have formuleret visse Bestemmelser anderledes, men at han nu i Henhold til den foreliggende Kommissionsbetænkning og den Sagkundskab, den repræsenterer, finder det forsvaret at føre Bestemmelser frem, som han maatte, hvis han alene eller med sit Ministerium havde staaet for det, vilde have formuleret noget anderledes. Dette Standpunkt vedtender jeg mig; jeg tror, det er et ret almindeligt Standpunkt over for Kommissionsarbejder.

Der er en Bestemmelse, som er talden næsten alle Talere for Bryttet. Det er Ministerens Dispensationsret, som jo er ret omfattende, og som jeg derfor gerne i Almindelighed vil sige lidt om. Jeg kan meget godt forstaa, at de Herrer, som i det hele taget ikke ønske at gaa i den Retning, her er foreslaaet, maa have Betæneligheder ved og blive noget forargede over denne Dispensationsret, men jeg kan mindre godt forstaa, at de, som ere Venner af Lovforslaget, og som ønske Beskyttelsen gennemført paa de Punkter, her er Tale om, kunne have Betæneligheder ved Dispensationsretten. Thi se det rigtigt efter, mine Herrer, saa ville De finde — og det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling)

har jo peget paa det — at hvis de ikke ville give nogen Afgang til Undtagelser i alle disse Tilfælde, saa er det et Spørgsmaal, om de kunne opretholde Bestemmelserne. Jeg skal nævne et Eksempel — det er ikke værd at fordybe sig i Materien — og jeg skal gøre det saa meget snarere, som det er en Dispensationsmyndighed, der er bleven uvidet i Ministeriet. Det er § 31, hvor der staar: „Indenrigsministeriet skal være be- myndiget til, hvor Omstændighederne tale derfor, at meddele Bevilling til Udøvelse af anden Haandværks- eller Fabriksnæring inden for den ovennævnte Afstand fra Kjøbstaden“. Tidligere havde de indskrænkende Bestemmelser gjaldt Handel og Haandværk, men ikke Fabriksvirksomhed, og efter min Mening kan man vel sige hvorfor. Den Gang Næringsloven af 1857 blev given, foresandt den Lovbestemmelser, som ordnede Handel og Haandværk; Fabriksvæsenet var noget, man den Gang ikke tog i Betragtning, det var noget, der var mindre kendt; derfor ordnede man sig over for Haandværk og Handel, men stillede Fabriksdriften frit. Naar man nu kommer til at overveje Forholdene og se paa de faktiskste Forhold, saaledes som de ere, er det en ret naturlig Bestræbelse, naar man siger: Nej, de samme Bestemmelser, som gælde for Haandværk, skulle, saa vidt det er muligt, ogsaa gælde for Fabriksvirksomhed. Hvis man nu vil sige dette uden videre, uden at give en Dispensationsret, vil man imidlertid komme ind i Forhold, som ere uholdbare. Derfor er denne Dispensationsret over for Fabrikker sat ind af Ministeren. Jeg skal nævne et Par Eksempler. Tro de Herrer, at det, hvis man inden for en Afstand af en Mil fra en By finder Kalk eller Ler, saa vil kunne eller burde hindres, uagtet det er i Nærheden af Byen, at der anlægges et Kalkværk eller et Teglværk, hvis man gør disse Bedrifter til bunden Næring. Tror man, hvis der findes et Vandløb i en Stov, og Stovejeren ønsker at anlægge et Savværk og skære sit Brænde, at det saa er forstandigt ved Lovbestemmelser at binde sig saaledes, at man gør dette Anlæg umuligt? Tror man, hvis man vil anlægge en Sukkerfabrik ved en By, og man ved Lovbestemmelser har gjort det umuligt at lægge den i Vanddistriktet op ad Byen, at der ikke skulde være saadanne fælles Interesser mellem Land og By, at det er ganske nødvendigt, at man vil kunne gøre det? Derfor siger jeg, at hvis De ikke ville tage disse Dispensationsbestemmelser, ville De ikke kunne gennemføre Hovedbestemmelserne helt igennem — det er Hemmeligheden ved Dispensationsmyndigheden. Og tror De, at den Kommission, som var ret